

**MAGNI OPERIS || DE OMNI=||BVS GERMANIAE ||
EPISCOPATIBVS || EPITOMES:||**

CONTINENS ANNALES || Archiepiscopatus MOGVNTINI ac duodecim ||
alioru[m] Episcopatum, qui Moguntino Suffra=||ganeatus titulo subsunt:
Item BABEN=||BERGENSIS Episcopatus, ab || omni iugo Archiepiscopali ||
exempti.||

Brusch, Kaspar

Noribergae, 1549

VD16 B 8782

Dvodecimvm, omnes Baderbornenses.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64715)

CATALOGVS EPISCOP.

Vestrorum iam Pontificum modo nomina, rebus
Omissis placet huic inseruisse libro.
At mox tempora cum nobis magis apta redibunt
Atq; recudetur pulchrius iste liber.
Tum uestras pleno laudes ornabimus ore
Et uestra eximij mania quicquid habent.
Interea breuitatem istam (qua cogimur uti
Tempore in angusto) consultote boni.
Sic superi uobis nusquam non arbiter orbis
Donet ab æthereis optima quæq; locis.

DVODECIMVM CA- put, de omnibus Paderbornen- sibus Episcopis.

PADERBORNENSIS urbis in inferiori Saxonia sita, & ab incomparabili fonte (qui est sub Cathedralis Basilicæ ara maxima) cognominatæ, EPISCOPATVS: fundatus & inchoatus est deuictis Saxonibus à Carolo Magno Galliarum uictoriosissimo Rege, annum Christi circiter 794. Erat tum Paderborna amplissimus pagus, nullis adhuc fossis, nullis mœnibus, aut munitiombus inclusus: igitur sedem Episcopale cōstituit Imperator in Heeristellio munitissima arce ad Visurgin amnē quinq; miliaribus à Paderbornensi pago sita & à se ex edificata, cū ibi aliquandiu
cum

eum toto exercitu (à quo contigit nomen id. isti loco)
hybernasset. Huius laudabilis Episcopatus Doctores
Pastores, Episcopi ac Gubernatores numerantur à pri-
ma Carolina fundatione ad hanc nostram usq; etatem
tali ordine ac serie.

1. S. HADVMARIVS alijs Harimarus, è prima-
ria apud Saxones nobilitate natus, unus ex duodecim
obsidibus regi Carolo Magno datis: à Burcardo pri-
mo Episcopo Herbipolensi educatus & liberaliter
cum in literis tum pietate institutus, Ecclesie item Her-
bipolensi insertus Canonicus uir grauis & eximia uir-
tae sanctimonia præditus: constituitur à Carolo Magno
primo fundatore, & S. Burcardo Episcopo, in pri-
mum nouellæ plantationis Heristellensis uel Pader-
bornensis hortulanum inspectorem, ac gubernatorem
anno 795. Præfuit doctrina & exemplo annis nouem.
Reedificauit templum Paderbornense, cum primum
illud à Carolo Magno inchoatū ab iterū seditiosis Sas-
xonibus dirutū fuisset. Id à P. M. Leone tertio (qui Ro-
ma eiectus Paderborne apud Carolum Magnum
fuit) consecratum ac dedicatum est sexta Decembrium
anno Domini 799 in honore S. Stephani Prothomarty-
ris. Donauit hunc Episcopum Carolus Magnus, præ-
sente Leone tertio, arce Tryburgensi cum adiacente
territorio omni. Obijt Hadumarus Antistas Anno
Christiane salutis octingentesimo & quarto. Sepelie-
tur in Ecclesia Paderbornensi.

Ff

Badu

CATALOGVS EPISCOP.

2. BADVRADVS Canonicus Herbipolensis
annus etiam ex Saxonum obsidibus, eligitur anno Do-
mini 804. Præfuit fidelissime ac prudentissime annis
quadraginta octo. Construxit Bodickheymense magni-
ficum Virginum in Saxonia inferiori Monasterium,
quibus ibi caste sub Abbatissa educatis integrum est
prodire ac nubere. Valedixit huic mortali uitæ anno
Domini 851, Sepeliur Paderbornæ in Basilica Cathedra-
li recens à se condita & illustrata.

3. LVITHARIVS alijs Luthardus, præficitur Ec-
clesiæ Paderbornensi in qua nobilibus genere & uir-
tute parentibus natus erat, anno Domini 851: præfuit
laudatissime annis uiginti quinque. Trucidatur cū alijs
sex Episcopis, ducibus tribus, comitibus tredecim, &
magno Christianorum numero à Nordmannis ac Van-
dalis anno Domini 877. Fuit Episcopus innocentissis-
me ac optime uitæ. Eius soror D. Walburgis perpe-
tua uirgo fundauit coenobium uirginum Hersewerse.

4. BISO successit Luithario: Præfuit annis uiginti
quinq; optime ac utilissime. Construxit Herwerden-
se monialium nobilium (quibus liberaliter ibi educa-
tis prodire ac nubere liberum est) coenobium magnis-
sicum & ab apparentijs quibusdam Visionum colles-
gium appellatum. Valedixit mortali huic uitæ anno
Christiane redemptionis Noningentesimo & secun-
do. Sub Arnolpho Imperatore.

5. THEODORICVS subrogatur Bifoni: guber-
nauit

navit Ecclesiam Paderbornensem summa cum laude
annis nouē. Obijt anno 911. Imperante Cōrado primo.

6. VNIVVANVS eligitur in Episcopum Paderbornensem anno Domini 911. Præfuit annis nouendecim, obiit anno 930. Imperante Henrico Aucupe.

7. DVDO successit Vniwano, præfuit annis uiginti quinque; pie ac prudentur, decessit ex mortali hac uita anno Christi 955. Sub Othone Magno.

8. VOLCMARVS uir Deo & pontificio honore dignissimus subrogatur Dudoni, anno Domini 956, sedit ad clauum Ecclesie Paderbornensis annis 26. Decessit anno domini 981: imperante Othone tertio, cuius pater Otho secundus dedit Ecclesie Paderbornensi crucem auream ualoris sexaginta millium aureorum ante chorum summi templi Paderbornensis pendētem. Ea ex collectis Longobardorum triennialibus tributis confecta & conflata est, ex opt. auro Hungarico.

9. RETHARIVS Volcmarium in gubernatione Episcopatus sequutus anno Domini 981, præfuit optime ac sapientissime annis uiginti octo. Conflagrauit sub eius gubernatione anno Domini millesimo, calamitosissimo incendio, maior pars urbis Paderbornensis cum magnifica Cathedrali Basilica à Carolo Magno olim inchoata, & à Budurado Episcopo absoluta, cum libris item & Priuilegiorū diplomatibus ac alijs ornamentis omnibus. Priuilegia à Pont. Max. Syluestro & Othone tertio Imperatore renouata sunt.

CATALOGVS EPISCOP.

Templum à Rethario reedificatum est Othonis ac S. Henrici Imperatorum subsidijs ac amplissimis donationibus. Obijt antistes Retharius anno Domini 1009. Sepelitur in recens instaurata summa Basilica.

10. MEYNVERCVS, comes Gelrius à Desterbant, constituitur Paderbornensis Ecclesie Episcopus Goslariae per Chyrotecarum porrectionem à S. Henrico Imperatore, qui summa sanguinis propinquitate deinctus erat, & à quo quicquid uoluit priuilegiorum citra omnem laborem ac difficultatem est consequutus. Praesuit, à willigiso Moguntino consecratus, annis uiginti septem summa cum laude & Ecclesie commodo. Deiectis omnibus ab antecessore inceptis aedificijs templi summi, de nouo id ex imis fundamentis magnifice incepit, ac post septennium foelicissime absolutum praesentibus Archiepiscopis Moguntino ac Coloniensi & Episcopo Herbipolensi, cum magna pompa dedicauit. Totam urbem Paderbornensem moenibus inclusit. Obijt in Vigilia Penthecostes anni à nata salute humani generis 1036.

11. ROTHO uel Rothardus Baro à Beuren, Gelrius: ex Abbate Hirsfeldensis in Archiepiscopatu Moguntino siti coenobij Episcopus Paderbornensis designatur à Conrado Saliquo Imperatore Romano. Praesuit annis sedecim laudabiliter. Obijt anno Incarnati filij Dei Millesimo quinquagesimo secundo.

12. IMADVS eligitur in antistitem Ecclesie Paderbornensis

derbornensis, anno salutis M. LII. Præfuit uti piuum
Episcopum decet optime ac summa cum laude annis
uiginti quinque. Deceßit ex hac momentanea ad melio-
rem uitam anno Domini M. LXXVII. Sub eius gub-
ernatione concremata est magna pars urbis cum cœ-
nobio Abdinkouensi ac summa etiam Ecclesia: quæ ab
eo eleganter iterum est instaurata.

13. POPPO nobilis ab Holdt, ex præposito Bam-
bergenfi designatur Episcopus Paderbornensis, anno
gratiæ Millesimo septuagesimo septimo. Præfuit annis
septem. Instaurauit iterum foeliciterque absoluit & ab
Altmanno Patauensi Episcopo dedicari fecit, in cinea-
res superioribus annis collapsum monasterium Abdin-
kouense. Emigravit ex hoc seculo, anno Dominicæ
Incarnationis Millesimo octuagesimo quarto.

14. HENRICVS comes de Dwerlc, alijs comes à
Dwaldeck, & Henricus comes de Aslow mortuo Pop-
pone per controuersiam eliguntur anno Christianæ sa-
lutis Millesimo octuagesimo quarto. Aslouianus ab
Hermanno Luzelburgio, quem regem sibi constitue-
rant Saxones, totoque Paderbornensium Canonicorum
senatu: Dwerlouianus uero per Henricum III Impera-
torem. Inter hos diu cum summa internitione Episco-
patus certatum ac disceptatum est: donec tandem As-
louianus Archiepiscopatum Magdenburgensem con-
sequeretur. Henricus Dwarlouianus foeliciter postea ac
utilissime præfuit ad annum usque Christi M. C. XXVI.

Ff 3 cum

CATALOGVS EPISCOP.

cum quadraginta duo anni à prima illa discordi electione præterijissent. Obijt plenissimus dierum anno, quem dixi: Sub Imperatore Henrico quinto.

15. **BERNHARDVS** nobilis à Dysede successit Henrico dwerlouiano, præfuit fideliter ac satis utiliter pro ratione temporum & fortunæ annis triginta tribus. Fuit Romæ cum Lothario Imperatore, & ibi à Rom. Pont. consequutus est pro se & successoribus suis priuilegia ad usum Rationalis, quæ dignitas alioqui solis Archiepiscopis concessa est. Domum iterum ex Italia reuersus, uidit magno animi dolore iterum deflagrare magnam urbis partem, unà cum Cathedrali Ecclesia: quam in decennij spacio pulchre iterum erexit, magnificentius quàm unquam fuisset antea. Eam ipse consecrasset legitur anno Domini 1143. Construxit & fundauit cœnobium Heerdhausense: ordinis S. Bernhardi: & Virginum monasterium Gerdense. Vicit ingenti prælio multoties sibi iniuriam Henricum comitem Arnspergensem. Obijt anno gratiæ 1159. Sepelitur in Monasterio suo Herdhausensi.

16. **EVERGISVS** eligitur ex Canonico in Episcopum anno Domini 1159. Præfuit laudabiliter annis 17. Quibus iterum perijt incendio admodum graui magna urbis pars, cum cœnobio Abdingkouensi: quod ab eodem Episcopo renouatum est. Obijt anno 1176.

17. **SIGEFRIDVS** constituitur Episcopus ex summi collegij præposito anno Domini 1177. Præfuit fides

fideliter ac prudenter nouem annis & sex mensibus.
Euocatur ex hac lachrymarum ualle, anno 1186.

18. BERNHARDVS eius nominis secundus, nobilis ab Oysede uel Dysede: Canonice electus Sigefrido successit. Praesuit fideliter & foeliciter annis 16. Commutauit uitam, mortalem cum immortalis, caducam cum perpetua, anno gratiae 1101.

19. BERNHARDVS tertius huius nominis, eligitur anno Domini 1102, praesuit annis 19 & aliquot mensibus. Consequutus est priuilegia ab Honorio III, Pont. Max. Obijt anno gratiae 1121.

20. OLIVARVS successit Bernhardo tertio, praesuit duobus saltem annis. Collegit & in literas reas ferri curauit statuta & ritus Ecclesiae Paderbornensis. Fuit uir eximie doctus, praedicator insignis, maiori loco dignissimus: itaque anno 1123 Romam postulatus est: ubi Cardinalis Sabinensis designatus in summo pretio fuit.

21. VVILLEBRANDVS comes Oldenburgius, eligitur ex Canonico (qui nuper ex Hierosolymitana peregrinatione redierat) in Episcopum Paderbornensem anno salutis 1123 unanimi consensu totius Capituli. Praesuit utiliter ac prudenter annis fere duobus. Episcopus factus iterum ad terram sanctam peregrinatus, foeliciter redijt. Postea anno 1125 ad Ultraiectinae Cathedrae gubernationem uocatus, Paderbornensem Episcopatum resignauit. Praesuit Traiecti annis octo, quibus magnificum S. Seruatij monasterium condidit, Obijt anno 1133.

CATALOGVS EPISCOP.

21. BERNHARDVS quartus huius nominis electus
 gitur anno Dominice Incarnationis 1225. Prefuit sum-
 ma cum laude annis uiginti octo. Passus est ut Cano-
 nici Paderbornenses obseruantiam Regularem (que
 haectenus ibi uiguerat) mutarent liberioris uiuendi ra-
 tionis cupiditate in saecularium Canonicoꝝ statum.
 Deceſſit ex hoc calamitoso saeculo, anno 1254.

22. SIMON comes à Schwalenberg: etsi sint qui
 Lippensem comitem fuisse uolunt: successit Bernhar-
 do quarto. Prefuisse legitur annis nouendecim, deceſſiſſe
 uero ex hac uita anno Domini 1274.

23. OTHO comes de Retbergk Simoni Episcopo
 suffectus, prefuit annis triginta. Habuit maximas con-
 trouersias cum ciuitate Paderbornensi, contra quam
 aliquoties foeliciter pugnauit. Obijt anno Domini 1304.
 Post eius fata uacauit sedes duobus annis.

24. GVNTHERVS comes à Schwalenberg, qui
 dudum ad Magdenburgensem Ecclesiam maximis bel-
 lis implicatam accitus, Archiepiscopalem dignitas-
 tem contempserat, iam ad Paderbornensis Ecclesiae clas-
 uum postulatur per controuersiam, aliqua Canonicoꝝ
 rum parte Theodorico Baroni Yterano suffragante.
 Disceptatur per quadricenniu ferè. Videns autem Gun-
 therus pacis quam contentionum amantior, discepta-
 tionum nullum esse finem, pacato animo Theodorici fu-
 rori, impetrata tamen prius honesta pensione cessit, an-
 no 1308, qui iam per biennium honestissime prefuerat.

25. Theodos

26. THEODORICVS contra Guntherū Schwabenbergensem antea electus, plenam gubernaculi Paderbornensis potestatem consequutus est, anno domini 1308. Præfuit annis duodecim utilissime. Desijt inter mortales esse anno gratiæ 1320.

27. BERNHARDVS eius nominis quintus comes à Lippia, eligitur in Episcopum Baderbornensem, anno 1320. Præfuit prudentissime annis uiginti, fuit magnanimus ac uictoriosus Princeps. Absoluit nature debitum anno domini 1340. Seditiosæ aduersus se ciuitati Paderbornensi obsessæ, & ad deditionem perpulsæ grandem multam irrogauit. Paucis mensibus antequàm ex hac uita emigraret, iterū magna pars urbis deflagrauit: quæ res tantum moerorem incussit Episcopo, ut cum omnium suorum, cum cleri tum populi luctu, grauius mortem Episcopi quàm incendium & bonorum amissionem plangentium, moreretur.

28. BALDVVINVS comes à Steinfeld, eligitur unanimi consensu totius summi Canonicorum Collegij in Episcopum anno 1340. Præfuit annis etiam uiginti laudatissime: obiit anno 1360.

29. HENRICVS Spiegel à Dessenberg ex Abbate Corbeiaë Saxonicaë Episcopus constituitur à Rom. Pontifice Innocentio sexto, anno domini 1360. Primus qui à Pontifice eligitur, alijs Episcopis antecessoribus semper antea per manus et suffragia Imperatorū Ecclesiæ datis. Primus item qui suffraganeum sibi substitueret.

Es tueret.

CATALOGVS EPISCOP.

tueret. Præfuit annis 18 prudenter & summa cum laude. Valedixit mortali huic uita, anno redempti orbis 1378. Sepelitur in Cathedrali Basilica.

30. SIMON secundus huius nominis, comes à Sternberg: ex Decano summi Collegij designatur Episcopus, anno 1378 ab Urbano V. P. M. Ingreditur insigni pompa equestri Baderbornã, anno domini 1381. Præfuit annis undecim. Anno 1389 obsidione cingens castrum Brobegcense sagitta ex arce missa uerberatus ad inguina, ex eo uulnere post uicesimũ diem moritur.

31. RVPERTVS, Gulielmi ducis Montensis maior natu filius, successit Simoni secundo canonice ac legitime postulatus, ac unanimi Canonicorum uoce ex Patauiensi in Paderbornensem Episcopum electus. Præfuit annis quinque. Decessit optimus Princeps peste, anno Virginei partus 1394 cum obsidione cingeret Patbergensem arcem. Sepelitur Paderbornæ in summo templo, cum omnium luctu. Plurimum laudatur ab Alberto Crantzio Saxonum Historico.

32. IOANNES comes ab HOIA, germanus frater Episcopi Monasteriensis, eligitur in Paderbornensis Ecclesiæ antistitem, anno domini 1394 à toto clero: confirmatur à Bonifacio nono. Præfuit fideliter ac laudabiliter annis quinque. Cœpit armata manu hostes suos & Ecclesiæ suæ, nobiles Patbergenses, iamdiu seditiosos, & qui tantum sanguine ac tumultibus delectarentur. Postulatus ad coadministrationem Hildesheya

heymensis Ecclesie à cognato suo Gerhardo Barone Montensi, eius loci Episcopo: resignauit Episcopatū Paderbornensem Canonicis suis libere & cum summa gratiarum actione, anno dominicæ Incarnationis 1399. De hoc Episcopo plura leges in Hildesianis.

33. GVLIELMVS frater Ruperti Episcopi, dux Montensis: eligitur in Episcopū anno ætatis suæ decimo octauo, egregia uirtute præditus iuuenis. Collocatur in arcem Nouā syluæ Oesingensi adiacentē. Constituerat uero iam et confirmarat Romæ P. M. Episcopū Paderbornensem Bertrandum quendā de Aruassennis Canonicū Ecclesie Rauennatensis, Ferrariensem, decretorū Doctorem ac Pontificij Palatij auditorem. Is 28 Octobriū, anni 1399 Paderbornā ueniens literas Pontificias, Canonicorū collegio & urbi offert. Disceptatur diu: tandem anno domini 1401 duobus equis ac uiginti aureis donatus Romā remittitur, nā Saxonici Idiomatis plane ignarus omnino non erat idoneus. Præterea Gulielmus iam erat unanimi consensu acceptus, qui cū præfuisset annis 14, quibus & monasteria quædam reformarat & contra hostes fœliciter pugnarat, Resignata anno 1415 Ecclesia Paderbornensi Archiepiscopo Coloniensi Theodorico: ipse eiusdem Theodorici, comitis à Morsen Archiepiscopi è sorore neptem egregiam puellā, comitissam Teckhelburgensem duxit uxorem: Nuptijs in arce Arnspurgensi præsentate Archiepiscopo summa celebritate ac læticia peractis.

34. THEO

CATALOGVS EPISCOP.

34. THODORICVS secundus huius nominis, comes à Morsen Coloniensis Archiepiscopus, designatur per Gulielmi resignationem, Episcopus etiam & Administrator Paderbornensis anno domini 1415. Ingressus Paderbornam non citius quam anno 1424. & tum sub ingenti tempestate, in qua summum Paderbornense de coelo tactum legitur. Præfuit Paderbornensi Ecclesiæ annis triginta octo. Coloniensi uero annis quadraginta octo, Halberstatensi totidem. Obijt in die S. Valentini, anno gratiæ per Christum reparata 1463. Sicuti uero ingressum eius in urbem excepit maxima cœli tempesta, ita longe maior eius ex hac uita egressum antecessit, quæ uidebatur totam non urbem solum Paderbornensem sed uniuersam circumiacentem prouinciam euersura.

35. SIMON tertius huius nominis, comes de Lipzia: eligitur unanimi consensu totius Capitularium Paderbornensium senatus in Episcopum anno domini 1463. Præfuit summa prudentia ac laude annis 25, temporibus longe turbulentiſſimis. Tandem anno domini 1489 Paralysi tactus cum consensu Capituli, Magistratu se abdicans, gubernationem Episcopatus Hermanno Coloniensi Archiepiscopo commendauit: ipse in Tringenbergensem arcem secedens, ibi reliquum uite, annua pēſione sibi reſeruata absoluit, obiit uero in die S. Perpetuæ & Fœlicitatis, anno Christi 1498. Sepelitur Baderbornæ.

HER^o

36. HERMANNVS cognomento Pacificus
Lantgraphius Hesiæ, Archiepiscopus Coloniensis,
& Rom. Imp. Elector, per resignationem Simonis
Episcopi, Paderbornensis Ecclesiæ Administrator factus
est anno domini 1489. Præfuit pacifice ac quiete
ad annum Christi usq; 1503, cuius anni uicesima septima
Novembriū huic mortali uitæ exemptus est. Sepelitur
Coloniæ cum omnium suorum subditorum incomparabili luctu.

37. ERICVS dux Brunsvicensis & Grubenhagius:
Princeps pacis ac iusticiæ studio nemini secundus,
Canonicus Paderbornensis primum ad Osnabruggen-
sis Episcopatus gubernationem postulatur, postea
Hermanno Coloniensi mortuo, Paderbornensi etiam
Ecclesiæ unanimibus totius summi collegij suffragijs
præficitur, anno domini 1503. Præfuit utriq; Episco-
patus Osnabruggensi uidelicet & Paderbornensi fide-
liter ac utilissime annis uiginti quatuor, toti Westphal-
iæ charissimus. Postulatur ad administrationem etiam
Monasteriensis Episcopatus: sed morte præuentus
cuius Ecclesiæ gubernaculū Pontificia cōfirmatione nō
obtinuit. Obijt autem 14 Maij, Anno domini 1532
Farstenouij, inde Osnabruggum auectus honorifice
& cum totius Westphaliæ & inferioris Saxonie lac-
chrymis deponitur, & terræ parenti redditur.

38. HERMANNVS secundus huius nominis,
Archiepiscopus Coloniensis, & sacri Rom. imperij
Elector

CATALOGVS EPISCOP.

Electus, inclytus comes à Wida: postulatur & eligitur unanimes consensu totius Capituli, in Administratorem Paderbornensem decima tertia Iunii, Anno 1531. Præsuit ad annum Christi usq; 1549 laudabiliter & summa cum uirtute. Exauthoratur propter susceptam sine summorum orbis principum consensu Ecclesiarum Reformationem: Viuit adhuc hoc anno Christi 1549, in arce Biscouicensi tribus lapidibus à Colonia. Successit in Coloniensi Archiepiscopatu & Electoratu, sed nescio an etiam in Paderbornensi administratione: illustris ac generosus, animi corporis ac fortunæ bonis clarissimus comes, Dominus

39. ADOLPHVS à Schauwenberg Saxo,
uere heroica corporis proceritate
præditus.

Quem superi pietate grauem, uirtute coruscum
Incolumem superesse sinant in Nestoris annos.
Ipsius & flectant mentemq; animumq; beatæ
Ad pacis studium ad ueræ pietatis amorem.
Sic sub principe tali illa aurea secla redibunt
Germanis, quæ præteritis uiguerunt sub annis.
Viue diu uera uirtute illustris ADOLPHE
Et tua siue habeat te pulchra Colonia, siue
Paderborna potens: habeas pia numina coeli
Semper amica tuis semperq; fauentia cœptis.

BRVSVS.
DECIS